

**Zápis ze zasedání Výboru pro sociální politiku, rodinu a péči
konaného dne 19. 4. 2023**

Místo a čas konání: Strakova akademie, online (platforma Webex meetings), 14:00 – 16:30

Přítomné členky/členové výboru dne 19. 4. 2023

Jméno	Organizace
1. Ezzeddine Petra	FHS UK, SIMI
2. Hašková Hana	Sociologický ústav AV ČR
3. Kalíšková Klára (online)	CERGE-EI
4. Kodyšová Eliška	APERIO – Společnost pro zdravé rodičovství
5. Kolínská Rut <i>místopředsedkyně</i>	Zakladatelka hnutí mateřských center
6. Kubátová Barbara	KVOP
7. Kunášková Jiřina (online)	MPSV
8. Marksová Michaela	Women for Women
9. Nestěrová Jaroslava (online)	ČMKOS
10. Opletalová Magda	Fokus Praha
11. Palonciová Jana	Výzkumný ústav práce a sociálních věcí
12. Rosenbergerová Olga	Asociace TRIGON
13. Schneider Jan	Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR
14. Talpa Lukáš <i>místopředseda</i>	Liga otevřených mužů
15. Vohlídalová Marta (online)	Sociologický ústav AV ČR
16. Wichterlová Lada <i>předsedkyně</i>	Gender Studies
17. Zajíčková Drahomíra (online)	Mendelova univerzita v Brně
18. Zelená Taťána	MPSV

Omluvené členky/členové výboru

1. Čubanová Kamila	Byznys pro společnost
2. Formánková Dita	Czechitas
3. Holomčík Radek	Ministerstvo zemědělství
4. Madejová Marie	Koordinační a informační středisko pro osoby se zdravotním postižením a seniory
5. Simerská Lenka	MPSV
6. Tomšej Jakub	Právnická fakulta UK
7. Trlifajová Lucie	Centrum pro společenské otázky – SPOT, Sociologický ústav AV ČR

Z celkového počtu 25 členek a členů Výboru pro sociální politiku, rodinu a péči (dále jako „Výbor“) bylo přítomno 18 osob s hlasovacím právem. Výbor byl usnášeníschopný po celou dobu konání.

Hosté/Hostky pro oba dny jednání

Pertold Filip	CERGE-EI
Purschová Šeredová Adéla	MPSV

Sekretariát Rady vlády pro rovnost žen a mužů (dále jako „Sekretariát“):
Šamová Monika, Zvolská Tereza

1) Úvod a schválení programu

L. Wichterlová informovala o plánovaném programu, který byl následně jednomyslně schválen členstvem.

Návrh programu – Výbor pro sociální politiku, rodinu a péči 19. 4. 2023, 14:00 – 16:30	
1) Úvod a schválení programu	L. Wichterlová, členky a členové Výboru
2) Informace o kontrolním závěru NKÚ – Peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie určené na realizaci a implementaci genderových auditů	A. Š. Purschová
3) Informace o iniciativách MPSV v oblasti relevantních politik a) <i>Koncepce rozvoje péče o děti do 3 let</i> b) <i>Strategie rodinné politiky</i> c) <i>Zákon o sousedských dětských skupinách</i>	J. Kunášková, F. Pertold
4) Gender pay gap v kontextu aktuálních výzkumů	A. Křížková
5) Informace o vývoji legislativních iniciativ EU souvisejících s činností Výboru a další EU agenda a) <i>Transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1158 ze dne 20. června 2019 o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob a o zrušení směrnice Rady 2010/18/EU a transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1152 ze dne 20. června 2019 o transparentních a předvídatelných pracovních podmínkách v Evropské unii</i> - <i>Zavedení nepřenositelné části rodičovské dovolené</i> - <i>Vývoj v projednání návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, především práce na dálku a postavení zaměstnanců a zaměstnankyň pracujících na dohody konané mimo pracovní poměr</i> b) <i>Směrnice Evropského Parlamentu a Rady, kterou se posiluje uplatňování zásady stejné odměny mužů a žen za stejnou nebo rovnocennou práci prostřednictvím transparentnosti odměňování a mechanismů prosazování</i>	T. Zelená K. Kabzanová
6) Informace o plnění úkolů, shrnutí informací z jednání Rady	R. Kolínská, T. Zvolská
7) Různé	Členky a členové Výboru

2) Informace o kontrolním závěru NKÚ – Peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie určené na realizaci a implementaci genderových auditů

A. Š. Purschová informovala o vývoji navazujícím na rozhodnutí Národního kontrolního úřadu (dále jako „NKÚ“) ve věci genderových auditů. K rozhodnutí byly zaslány námitky, většina z nich ale nebyla akceptována. Řídící orgán připraví návrh opravných opatření, která budou předložena vládě. Informovala, že kontrolní závěr NKÚ vytýkal zejména délku projektů, schválení žádosti bez konkrétních potřeb auditovaných organizací, nezohlednění velikosti daného podniku, omezené zaměření genderových auditů oproti Standardu genderového auditu, nedostatečnou kvalifikaci auditorů a auditorek (opakovaně rozporováno), propojení auditorů a auditorek na auditovaný subjekt a další. Jednotlivé body byly důkladně rozporovány. Genderové audity již podporovány nebudou, pouze projekty zaměřené na zhodnocení ne/rovného odměňování (projekt MPSV), nebo projekty zaměřené na diverzitu/flexibilitu. U těchto projektů je jiný mechanismus podpory, čímž by měly být eliminovány pochybnosti NKÚ.

M. Šamová informovala o usnesení Výboru pro institucionální zabezpečené rovnosti žen a mužů. Podnět bere kontrolní závěr na vědomí a v některých aspektech vnímá tyto záměry kriticky. Podnět obsahuje doporučení MPSV, aby vyhodnotila kritéria podpory genderových auditů v rámci budoucích výzev. Bude předložen Radě vlády pro rovnost žen a mužů k hlasování.

R. Kolínská se dotázala, zda se rozhodnutí vztahovalo jen na projekty zaměřené na genderové audity, nebo i na jiné projekty, případně zda se dotklo i dalších projektů, zvláště u NNO.

M. Šamová uvedla, že kontrola probíhala u MPSV a vybraných NNO, kde proběhlo několik kontrol. Jednalo se o dotační titul zaměřený na genderové audity.

R. Kolínská upozornila na limity kontroly, neb v oblasti genderové rovnosti nelze očekávat hmatatelné výsledky. Jedná se spíše o změnu v uvažování v daných organizacích, což není možné provést okamžitě. Jde o dlouhodobý, těžko měřitelný proces.

L. Wichterlová informovala, že diskuze k tomuto již proběhla v rámci jednání na Úřadu vlády, na základě kterých bylo formulováno usnesení. Vzhledem k dalšímu plánovanému programu proto navrhla ukončení diskuze. V závěru vyjádřila souhlas s tvrzením, že sociální změnu lze jen těžko měřit.

M. Šamová uvedla, že NKÚ zkoumalo soulad se Standardem genderového auditu, který byl vykládán závazně a doslovně, z čehož plynula většina výtek.

3) Informace o iniciativách Ministerstva práce a sociálních věcí v oblasti relevantních politik

a) Koncepce rozvoje péče o děti do 3 let

J. Kunášková informovala o iniciativách Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jako „MPSV“) v oblasti rodinné politiky. Koncepce rozvoje péče o děti je aktivitou interního projektu MPSV, který řeší koncepční řešení předškolní péče a péče o děti. Cílem projektu je zmapovat celý systém péče o děti a předškolního vzdělávání a navržení nového systému péče o děti, s větším zapojením samospráv. Byla ustavena pracovní skupina a fungují týmy, které pracují na jednotlivých částech (např. zapojení samospráv, financování, celkový koncept a další). První pracovní návrh by měl být hotový v průběhu června 2023, stále je však diskutováno hodně oblastí a směřování tedy není jednoznačné.

b) Strategie rodinné politiky

Strategie rodinné politiky je materiál, který je návazný na Koncept rodinné politiky (v tomto bodě dále jako „Strategie“). Materiál je aktuálně v meziresortním připomínkovém řízení. Cílem Strategie je uchopení rodinného života ve všech jeho fázích. Je také snaha provázat dokument se Strategií aktivního stárnutí. Dále byly vyjmenovány hlavní cíle, jako podpora významu rodiny, zvýšení její prestiže, podpora sladění profesního a osobního života, podpora finanční stability rodin a další. Časový rámec dokumentu je do roku 2030 s tím, že zpráva o rodině bude zpracována každé dva roky. Nadále jsou v plánu také Fóra rodinné politiky.

c) Zákon o sousedských dětských skupinách

Návrh novely zákona č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů, která zavádí sousedské dětské skupiny. Aktuálně je materiál ve vnitřním připomínkovém řízení. Materiál přináší dílčí úpravy ve dvou oblastech – v rámci úpravy fungování stávajících dětských skupin se navrhuje změny u kvalifikace pečujících, pracovní doby a příspěvků. V případě příspěvků jde o úpravy technického charakteru, aby došlo ke zjednodušení. Druhá oblast se týká doplnění sousedské dětské skupiny. Je předpoklad, že tato část bude ještě upravena, přebírají se ale některé parametry úpravy vzájemné rodičovské výpomoci. Předpokládá se, že péči bude možné poskytovat i v rámci domácnosti jiné pečující osoby. Aktuálně je diskutována mj. výše příspěvku.

F. Pertold vystoupil k bodu o koncepci péče o děti, specificky k regionální ne/dostupnosti zařízení péče o děti a předškolního vzdělávání. Z dat vychází, že nabídka zařízení péče o děti a předškolního vzdělávání nereflektuje demografický vývoj. Rodiny se zakládají a stěhují do okolí velkých měst a velkých měst, nicméně v těchto částech ČR je nejméně dětí v mateřských školách. To neplatí v jiných městech, je tedy zřejmé, že nabídka/poptávka není regionálně – specifická. Dětské skupiny nedostatečné kapacity vykrývají jen částečně, byť jejich množství nadále roste. Aktuálně je v dětských skupinách kolem 20 000 dětí, což je 1/5 populačního ročníku. Upozornil, že aktuálně je vhodné klima pro koncepční změny v systému. Jde např. o finance alokované v Národním plánu obnovy a případných dalších dotačních titulech. Koncepční ošetření zvýšení dostupnosti zařízení péče o děti a předškolního vzdělávání je relevantní také vzhledem k diskuzím ohledně zkrácení délky čerpání rodičovského příspěvku. Dále F. Pertold zmínil plány na rozšíření služeb péče o děti na tzv. sousedské dětské skupiny, které mají rovněž potenciál kapacity rozšířit. Je ale problematické, že na lokální úrovni není přímo odpovědní za zajištění péče. Představil německou praxi, kde došlo mezi lety 2008–2012 k rozvoji předškolní péče. V rámci prezentace apeloval, aby se ČR inspirovala tímto modelem, především v přenesení odpovědnosti na municipality (kraje, nebo obce s rozšířenou působností), za centralizované podpory ze strany státu. Bylo by vhodné, aby tato iniciativa byla synchronizována se zdroji, které jsou aktuálně k dispozici.

J. Schneider vznesl kritiku ke koncepční, potažmo gesční roztržitosti zařízení péče o děti (MPSV) a předškolního vzdělávání (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy). Uvedl, že je nutné zajistit vymahatelnost místa v zařízení péče o děti a předškolního vzdělávání, např. formou kompenzace rodičům ze strany instituce odpovědné za zřizování. Souhlasí také s tím, že by zodpovědnost měla být přenesena na municipality. Informoval, že aktuálně je připravováno pilotní testování sousedských dětských skupin, kde se počítá s větším zapojením krajů či municipalit (obcí s rozšířenou působností). Jako jednu z bariér pro zakládání dětských skupin uvedl přísné hygienické požadavky, kde nicméně spatřuje potenciál pro změnu. Další bariéru pro zřizování podle něj představují povinné parametry pro venkovní prostory, kde v rámci měst by mělo být možné využívat i veřejný prostor, nejen prostory bezprostředně navázané na dané zařízení.

E. Kodyšová v reakci na J. Schneidera uvedla, že minimálně v případě menších dětí by byla pro zachování slova „péče“. Dále vznesla dotaz, zda připravovaná koncepce pracuje s otázkou ne/dostupnosti péče pro děti ze socioekonomicky znevýhodněných rodin.

J. Kunášková informovala, že připravovaný materiál neřeší specificky děti ze znevýhodněných rodin, ale počítají se zapojením obcí v řešení této problematiky. Aktuálně se vedou diskuze o tom, jak děti ze zvláště zranitelných skupin podpořit. Je pravděpodobné, že podpora bude spíše preventivního charakteru, např. za využití sociální práce. Co se týče zapojení municipalit – byly snahy v rámci předchozí novely, nicméně systém nakonec zůstal centralizovaný. Aktuálně se buduje potenciálně rozsáhlý systém péče pro děti do 3 let, při nárůstu dětských skupin bude z centra těžké jej uřídit. Zpracovaný dokument je vytvářen tak, aby sloužil jako podklad pro případnou další novelu.

E. Kodyšová dále zmínila slevu za umístění dítěte (dále jako „školovné“), kterou ale nízkopříjmové rodiny nedokáží vyčerpat celou, variantou by tedy byla jeho úprava. Pokud tato debata spěje k podnětu, považuje za důležité, aby z něj tyto skupiny rodin nevypadly.

H. Hašková ocenila, že Strategie znovu obsahuje požadavek na garanci místa v zařízení péče, a to i v rámci samospráv. Dále se dotázala, co je myšleno „systémem motivace“.

K. Kalíšková upozornila na úskalí školovného. Školovné se uplatňuje jako sleva na dani a je vypláceno zpětně, 1x ročně. Z této povahy proto nemůže pomoci ekonomicky znevýhodněným rodičovským skupinám. Dalším problémem je informovanost o systému, právě ve skupinách socioekonomicky znevýhodněných rodičů. Tyto slevy se tak často míjí účinkem v tom smyslu, že s fungováním budou spíše srozuměni lidé ze střední třídy, ale ne ti nejvíce ekonomicky znevýhodnění.

L. Wichterlová navrhla ustavení pracovní skupiny, která by zpracovala podnět směřující ke koncepci péče o děti, především stran přenesení zodpovědnosti za zřizování a chod zařízení péče o děti/předškolního vzdělávání na municipality. Následně by Výbor schválil podnět per rollam. Do pracovní skupiny se přihlásili: *L. Wichterlová, J. Palonciová, J. Schneider, M. Marksová, E. Kodyšová, H. Hašková, M. Opletalová, R. Kolínská, K. Kalíšková.*

J. Kunášková k otázce H. Haškové doplnila, že systémem motivace je myšleno o metodické vedení, zajištění finančních zdrojů a legislativní úprava. Dále ve vztahu k dětským skupinám informovala, že je klíčové motivovat obce, aby dětské skupiny zřizovaly a také zvyšovat informovanost. Z praxe je zřejmé, že tam, kde se zřídí jedna dětská skupina, jsou tendence zřizovat další, a to i u menších obcí.

Dále byla diskutována Strategie rodinné politiky

M. Opletalová upozornila na formální nedostatky dokumentu (nejednotné názvosloví, neaktuální literatura apod.). Dále upozornila na nerovnoměrné zastoupení témat a nevyvážené postoje či pozornost na jednotlivá témata. V té souvislosti zvláště upozornila na nadužívání konceptu „stability“, který v některých kontextech (například v případech domácího a genderově podmíněného násilí) není funkční. Vždy by měla být akcentována také kvalita vztahů. Oblast duševního zdraví je omezena pouze na některé oblasti, přičemž některé výroky jsou stereotypizující. V této oblasti by si naopak více pozornosti zasloužily konkrétní témata, jako jsou duševní zdraví dětí a ve školách, resp. zřizování specializovaných center duševního zdraví. Naopak celkově by doporučovala větší zaměření na prevenci pádu do chudoby rodin, např. skrze oblast bydlení, zajištění kroužků zdarma pro děti ze znevýhodněných rodin, nebo průřezové ošetření v rámci dávkového systému (provazba počtu dětí s příspěvkem na bydlení). Upozornila také, že podpora částečných úvazků je žádoucí, pojí se ale s „částečnými“ příjmy, které opět mohou způsobit riziko pádu do chudoby.

J. Kunášková informovala, že materiál je aktuálně v meziresortním připomínkovém řízení, ale je případně možné poslat připomínky za Výbor. Na dokumentu se podílela velká pracovní skupina a prošel vnitřním připomínkovým řízením, nicméně vždy je prostor pro zlepšení a další úpravy. Případné podněty uvítá, předpokládá také, že připomínky vzejdou i z meziresortního připomínkového řízení.

P. Ezzeddine podpořila některé kritické připomínky M. Opletalové. Konstatovala, že dokument je spíše ideologický, než expertní a málo pracuje s evidence-based daty, např. při argumentaci demografickou stabilitou v kontextu pronatalistické politiky. Dotázala se, zda byl dokument v rámci procesu přípravy konzultován s odborníky či odbornicemi na demografii, neb tento typ expertízy v dokumentu postrádala. Upozornila také, že koncept „ageing in place“ nemusí být zcela funkční, mj. proto, že často závisí na neplacené práci žen, které tím vypadávají z trhu práce, nebo na péči zranitelných žen – migrantek. Upozornila také na problém komodifikace péče a pečovatelského sektoru, čímž se péče stává nedostupná a obvykle navíc není spojená s dobrými pracovními podmínkami. Upozornila, že v sousedních zemích (Německo, Rakousko) se již hledají alternativy, jako je péče v komunitách, nebo pečující kooperativy. Prozkoumání alternativnějších modelů péče by bylo zajímavé, v dokumentu jej postrádá. V kontextu kapitoly zaměřené na prevenci rizikových jevů v rodinách chybí bližší vysvětlení a také explicitní podpora ratifikace Istanbulské úmluvy.

J. Schneider konstatoval, že na proběhlé debatě je vidět, že rodinná politika je široké téma, které prostupuje různými oblastmi a není v kapacitách Strategie všechny oblasti pokrýt. Upozornil také, že jednotlivé oblasti již své strategické či koncepční dokumenty mají, ať už jde o koncepci sociálních služeb, nebo reformu psychiatrické péče. Rodinná politika zahrnuje širokou škálu oblastí, neb prostupuje různými tématy. Navrhoval by proto spíše odkazovat na jednotlivé koncepční dokumenty.

J. Kunášková doplnila, že dokument se snaží držet v určitých mantinelech a zároveň podchytit relevantní oblasti tak, aby nedocházelo k překryvu s jinými strategickými dokumenty, na které ale dokument odkazuje. M. Opletalová doplnila, že se nedomnívá, že je třeba dokument dále rozšiřovat, nicméně, jak již upozornila, tematické rozložení kapitol není jednotné. Některým tématům je věnována jedna věta, jiným 3 stránky. Je tedy v zájmu dokumentu odkazovat, případně informovat jednotlivých oblastech rovnoměrně.

M. Marksová souhlasila se zařazením oblasti ohrožených dětí, sama v rámci připomínek upozorňovala, aby se na tuto skupinu myslelo. Dokument ocenila, neboť je důkladný a ojedinělý. Specificky ocenila oblast bydlení, je však otázka, jak bude monitorováno plnění jednotlivých úkolů. Materiál obsahuje kvalitní iniciativy, je ale potřeba zajistit plnění přidělených úkolů napříč resorty.

P. Ezzeddine doplnila, že zmiňovala stárnutí, které je v dokumentu tematizováno. Upozornila na téma, které není ošetřeno v žádném dokumentu. Aktuálně je také k tématu zpracovávána analýza.

R. Kolínská informovala, že byla členkou přípravné pracovní skupiny. Je vděčná, že dokument vznikl, sama jej považuje za strategický dokument, jehož cílem je nasměrování, nikoliv za akční plán. Uzavřela, že „rodina“ je v dokumentu pojata v širokém smyslu slova.

J. Kunášková poděkovala a doplnila, že MPSV je ochotné případné další záležitosti řešit na přímo. Členky a členové Výboru se proto mohou na Výbor obracet.

4) Gender pay gap v kontextu aktuálních výzkumů

A. Křížková představila výstupy aktuálních výzkumů o rozdílech v odměňování žen a mužů. V ČR je sice systém a legislativa nastaven dobře, gender pay gap (dále jako „GPG“) ale přetrvává. Je tedy potřeba zjišťovat, čím je způsoben a jaké jsou jeho komponenty. Je důležité se zaměřit na odměňování na stejné pozici a také na vymáhání rovné odměny, nebo na transparentnost odměňování. Řešení GPG v ČR musí být komplexní. Zhruba polovinu problému představuje nerovné odměňování na stejné pozici a druhou genderová segregace. Není tedy jedno jasné řešení. Pro řešení rozdílů v odměňování na stejné pozici je třeba se zaměřit na antidiskriminační legislativu a její vymáhání, transparentní odměňování a nastavení odpovídajících procesů, odstraňování genderových stereotypů v zaměstnání, nebo rovnoměrnější rozložení péče o domácnost. Důležitá je také podpora služeb péče o děti. Při řešení segregace je potřeba zaměřit se na procesy volby oboru studia, genderové stereotypy

ve školství a proces zaměstnávání a kariérní posuny v rámci organizací, případně na kolektivní vyjednávání a hodnocení typů práce celkově.

E. Kodyšová ocenila bližší informace k vlivu nedostatku podpory zařízení péče o děti na ohodnocení žen. Již dříve Výbor diskutoval, že daňové změny dopadly především na nízkopříjmové skupiny, mezi které více patří ženy. Upozornila, že neochota současné vlády napravit situaci např. skrz daňové systémy, které by zohledňovaly potřeby nízkopříjmových skupin, je nebezpečná, neb může vést k dalším sociálním dopadům, ale také k tomu, že se lidé začnou obracet k antisystémovým stranám.

J. Schneider vyvodil, že z prezentace vyplývá, že GPG přímo souvisí s tzv. parent pay gapem. Premisa, že je splněna základní podmínka pro rovné odměňování dle něj neplatí. Rozporoval také, že by se nezlepšilo ohodnocení osob pracujících ve zdravotní a sociální péči. Byť je prostor pro zlepšení, došlo v uplynulých letech k navýšení financí a lidé v sociálních službách jsou lépe odměňováni.

A. Křížková potvrdila, že rodičovství představuje faktor, který významně ovlivňuje rozdíly v odměňování, rozhodně jej však nelze redukovat pouze na „penalizaci rodičovství“. GPG není jev, který by se týkal jen žen – rodiček, ale jde o problém nastavení a role aktérů mzdového vyjednávání. Vliv péče je významný, ale není jediný.

M. Opletalová souhlasila, že parent pay gap a GPG by neměly být zaměňovány. Upozornila také, že platy v sociálních službách nejsou obstojné a z důvodu nízkých mezd a náročnosti práce je obtížné zajistit dostatek pracovníků a pracovníc. V důsledku vedou tyto podmínky k další feminizaci těchto odvětví.

O. Rosenbergerová podpořila diskuzi a informovala, že k tématu má připravený podnět, který se týká nerovného financování služeb v platové a mzdové sféře. Často dochází k tomu, že za stejnou činnost je různé ohodnocení.

B. Kubátová informovala, že Kancelář veřejného ochránce práv (dále jako „KVOP“) obdrží ročně jednotky podnětů, které se týkají nerovného odměňování a netýkají se pouze rodičovství. Na KVOP se obracejí také bezdětné ženy a může proto i z praxe potvrdit, že GPG se odvíjí také od dalších faktorů. Upozornila také, že málokdy je možné konstatovat, že došlo k diskriminaci, zaměstnavatel nemá povinnost spolupracovat a jsou proto často odkázáni pouze na Státní úřad inspekce práce. V ČR neexistuje v této oblasti jediný spor, který by byl úspěšný, je proto potřeba budovat mechanismy, např. skrz transpozici směrnice o transparentnosti v odměňování.

P. Ezzeddine se dotázala, zda nadále platí trend, ve kterém GPG roste se vzděláním žen.

A. Křížková potvrdila, že nejvyšší GPG je u vysokoškolsky vzdělaných skupin a bohužel nedochází k významnějšímu posunu.

Úvodní slovo zmocněnkyně vlády pro lidská práva

K. Š. Laurenčíková přivítala přítomné. V rámci svého vystoupení vyjádřila podporu činnosti Výboru nejen skrz Odbor rovnosti žen a mužů, ale také z pozice zmocněnkyně vlády. Ráda by se zasazovala o to, aby se sociální politika vyvíjela tak, aby byla senzitivní vůči zvlášť zranitelným skupinám, např. skrze dávkové systémy, nebo podporu bydlení. Konstatovala, že je potřeba klást důraz na prevenci krizových situací v rodinách, například skrz nástroje sladování pracovního a osobního života a dobré pracovní podmínky. Poděkovala MPSV za spolupráci na tématu i na agendě zaměstnanosti. Doplnila, že se setkala s R. Kolínskou, se kterou řešila otázku spolupráce s ukrajinskými matkami. Akcentovala význam komunitní podpory, ať už při řešení duševního zdraví, nebo péče. V závěru informovala, že s výstupy Výboru se seznámí dodatečně.

L. Wichterlová poděkovala za vystoupení.

5) Informace o vývoji legislativních iniciativ EU souvisejících s činností Výboru a další EU agenda

a) Transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1158 ze dne 20. června 2019 o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob a o zrušení směrnice Rady 2010/18/EU

T. Zelená informovala, že transpoziční novela zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, která zapracovává směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1158 ze dne 20. června 2019 o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob a o zrušení směrnice Rady 2010/18/EU (dále v tomto bodě jako „směrnice“), byla 5. 4. 2023 schválena vládou ČR, aktuálně se nachází v Poslanecké sněmovně PČR jako sněmovní tisk č. 423. S ohledem na fakt, že již v srpnu 2022 uplynula transpoziční lhůta je velký tlak na to, aby materiál co nejrychleji prošel legislativním procesem. V případě, že novela nebude účinná na podzim, bude podána žaloba ze strany Evropské komise, s čímž se pojí také pokuta. MPSV se snažilo urychlit proces vyjednávání, výsledkem ovšem je, že materiál je na hraně transpozice, tedy výrazně minimalistický:

- V případě dohod konaných mimo pracovní poměr zůstala povinnost rozvrhovat pracovní dobu. Termín pro rozvržení jsou 3 dny předem, nicméně lze dohodou zkrátit na 1 den.
Pro DPP/DPČ se zavádí možnost dovolené, parametry jsou nastaveny jako u pracovního poměru. U malých dohod (krátkodobé, nebo malého rozsahu) právo na dovolenou nevznikne.
- Úprava práce na dálku je nad rámec transpozice, je ale rovněž minimalistická. Zavádí se povinnost uzavírat písemnou dohodu o práci na dálku, dohoda ale nemá zakotvené žádné náležitosti a záležitosti tedy v podstatě na domluvě obou stran. Náhrady nákladů nebudou povinné, jedná se o dobrovolný paušál. Na jednání vlády se dostala úprava, že si zaměstnanec a zaměstnavatel může sjednat, že zaměstnanec nepožaduje žádné úhrady nákladů. Pokud se domluví na kompenzaci, pak se využije paušál, který bude koncipován jako hodinový. Paušál nebude upraven v zákoně, ale ve vyhlášce.
- Vybrané skupiny (pečující osoby, těhotné) mohou požádat o práci na dálku, zaměstnavatel má povinnost případné odmítnutí odůvodnit. Žádost není nároková, ale má motivovat zaměstnavatele k tomu, aby žádosti zvážili a případné odmítnutí odůvodnili.
- Nadále je v návrhu novely zákona potřeba písemného odůvodnění vážných provozních důvodů v případě zamítnutí žádosti o kratší pracovní dobu
- Účinnost zákona lze očekávat 1. den následujícího kalendářního měsíce po vyhlášení. Nelze ale očekávat dříve než na podzim. Co se týče dovolených pro osoby na DPP/DPČ, půjde o 1. den v roce kalendářního roku po schválení, tedy 1. 1. 2024, případně 1. 1. 2025.

Otázka nepřenositelné části rodičovské dovolené se v souvislosti s transpozicí směrnice řeší na MPSV již roky. Úprava by měla být součástí novely zákona o státní a sociální podpoře (jako rodičovský příspěvek). Primárně je cíleno na finanční zabezpečení. Je varianta modifikovat rodičovský příspěvek tak, aby část z něho splňovala požadavky směrnice. Pro transpozici směrnice je třeba finančně kompenzovat 2 měsíce finanční částkou. Finanční prostředky by byly spojeny s tím, že zaměstnanec či zaměstnankyně nechodí do práce. Aktuálně se pracuje s několika variantami, mj. se zvýšením rodičovského příspěvku a kompenzace, potenciálně na 350 000 Kč s tím, že část toho bude vykrývat transpozici podmínky nepřenositelné části

rodičovské. Zvažuje se také, jak namodelovat příspěvek, tak, aby fungoval motivačně. Nemá ale legislativní nosič a není konkrétněji zpracované. Změny by nicméně měly jít ruku v ruce se zvýšením rodičovského příspěvku, část by šla tedy na to, aby byla pokryta transpozice.

L. Wichterlová konstatovala, že úprava dohod konaných mimo pracovní poměr a práce na dálku je velké zklamání. Nepovažuje ale za nutné toto dále diskutovat, neb Výbor se tím již v minulosti zabýval mnohokrát.

b) Směrnice Evropského Parlamentu a Rady, kterou se posiluje uplatňování zásady stejné odměny mužů a žen za stejnou nebo rovnocennou práci prostřednictvím transparentnosti odměňování a mechanismů prosazování

K. Kabzanová informovala o vývoji v projednání *směrnice Evropského Parlamentu a Rady, kterou se posiluje uplatňování zásady stejné odměny mužů a žen za stejnou nebo rovnocennou práci prostřednictvím transparentnosti odměňování a mechanismů prosazování*¹ (dále v tomto bodě jako „směrnice“). Členstvo bylo o vývoji informováno na svém posledním jednání, směrnice upravuje právo zaměstnaných získat informaci o průměrné mzdě na obdobné pozici, členěnou dle pohlaví, povinnost zaměstnavatele informovat o výši mzdy, která bude vyplácena na dané pozici, nebo povinnost reportovat o rozdílech v odměňování a případně jeho posouzení (u větších zaměstnavatelů). V rámci vyjednávání byla snížena hranice velikosti organizací s reportovací povinností, sníženo až na 100 zaměstnaných. Povinnost reportovat je odstupňovaná podle velikosti podniků. V průběhu CZ PRES se podařilo dosáhnout dohody mezi členskými státy a Radou.

Před oficiálním schválením musela směrnice projít právně-legislativními úpravami, text byl dále začištěn a přeložen do všech jazyků EU. Úřad vlády a MPSV dohlíželo na to, aby text dohody zůstal zachován v podobě, v jaké byl vyjedнан během předsednictví a zároveň, aby byl překlad do češtiny správný i z terminologického hlediska. Evropský parlament směrnici oficiálně schválil 30. 3., 24. 4. by mělo dojít ke schválení Radou EU. Následně dojde k vyhlášení ve věstníku EU a po 20 dnech po vyhlášení vstoupí v platnost. Nyní tedy přijde na řadu období transpozice. Předpokládá se, že gesci převezme MPSV a Úřad vlády bude mít roli spolugestora. V rámci vyjednávání byla hlavní gesce na Úřadě vlády, nicméně většina legislativy spadá pod MPSV a tento postup proto dává smysl. Transpoziční lhůta je tříletá, tedy do poloviny roku 2026. Jsou indicie, že některé úpravy by měly být legislativně zpracovány již letos.

L. Wichterlová poděkovala za shrnutí a doplnila, že členstvo bude vývoj transpozice sledovat.

6) Shrnutí informací z jednání Rady

R. Kolínská informovala o jednání Rady, zvláště pak zprostředkovala diskuzi, která se týkala policy paperu muži a rovnost žen a mužů. Diskutována byla také příprava zákona o domácím násilí. Dále informovala o podnětu, který Rada přijala, ve vztahu k ratifikaci Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí. Navrhla, aby se k němu připojil také Výbor.

Výbor pro sociální politiku, rodinu a péči
--

¹ Směrnice vstoupila po jednání Výboru v platnost jako *Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/970 ze dne 10. května 2023, kterou se posiluje uplatňování zásady stejné odměny mužů a žen za stejnou práci nebo práci stejné hodnoty prostřednictvím transparentnosti odměňování a mechanismů prosazování*.

podporuje usnesení Rady vlády pro rovnost žen a mužů č. 1/2023, které doporučuje vládě ČR vyslovit souhlas s návrhem na ratifikaci Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí a předložit návrh na ratifikaci Parlamentu ČR.

O usnesení proběhlo hlasování:

15 PRO, 0 PROTI, 1 ZDRŽEL/A SE

Usnesení bylo přijato (jako usnesení č. 2/2023).

7) Různé

Byly stanoveny termíny jednání do konce roku:

6. 6. 2023, 13:00 – 15:30

20. 9. 2023, 13:00 – 15:30

6. 12. 2023, 13:00 – 15:30

L. Talpa informoval o publikaci zaměřené na podporu otcovství ve firmách, dokument je k dispozici ke stažení na stránkách Ligy otevřených mužů.

M. Opletalová v souvislosti s připomínkováním dokumentů navrhla, aby v budoucnu byly využívány sdílené dokumenty.

Z časových důvodů byl na příští jednání přesunut vstup O. Rosenbergerové, který se měl zaměřit na nerovnosti v odměňování pracovníků v sociálních službách. S tématech souvisí také odměňování v akademické sféře a na univerzitách (upozornila P. Ezzeddine), nebo vliv nerovnosti odměňování na výši důchodů (upozornila R. Kolínská). Případně tedy budou diskutována i tato specifika nerovného odměňování.

Shrnutí úkolů pro Sekretariát a členky a členy Výboru:

1. Zpracování podnětu ke koncepci péče o děti

Zodpovídá: Sekretariát, Pracovní skupina

Termín: Příští jednání Rady vlády pro rovnost žen a mužů

Zapsala: Tereza Zvolská

Schválila: L. Wichterlová